

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا
 ٨٢ فَاتَّبَعَ سَبَبًا ٨٥ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا
 تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ ۖ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا
 ذَا الْقُرْنَيْنِ إِنَّمَا أَنْتُ تُعَذِّبُ وَإِنَّمَا أَنْتُ تُتَّخَذُ فِيهِمْ حُسْنًا ٨٦
 قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ
 عَذَابًا نُكَرًا ٨٧ وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ
 جَزَاءٌ الْحُسْنَىٰ ۖ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ٨٨ ثُمَّ
 اتَّبَعَ سَبَبًا ٨٩ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ
 عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ٩٠ كَذَلِكَ
 ٩١ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ٩٢ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ٩٣ حَتَّىٰ
 إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ
 يَفْقَهُونَ قَوْلًا ٩٤ قَالُوا يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ إِنَّ يَا جُوجَ وَمَأْجُوجَ
 مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ
 بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ٩٥ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ
 فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ٩٦ آتُونِي
 زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ
 انفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ قِطْرًا
 ٩٧ فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ٩٨

درس دوازدهم

نگاهی به تمدن جدید

در درس قبل گزارش کوتاهی از تمدن اسلامی داده شد و با مراجعه به معیارهایی که از قرآن و سیره آموخته بودیم، به ارزیابی این تمدن و کشف دلایل پیشرفت و سپس افول آن پرداختیم. در این درس، بر تمدن جدید مروری می‌کنیم تا این تمدن را با معیارهای الهی ارزیابی کنیم. با ^۱ (این ارزیابی می‌توانیم به نقاط قوت و ضعف این تمدن بیشتری ببریم و نحوه زندگی در آن را بهتر شناسایی کنیم و مسئولیت خود را در مواجهه با آن بدانیم.) ^۱



۲. تمدن جدید اروپا چه ویژگی هایی دارد؟

۳. آشنایی با نقاط ضعف و قوت تمدن جدید اروپا چه فوایدی دارد؟

شهرداد ۹۸ تهری، شهرپور ۹۸ انسانی

۴. زمینه های پیدایش تمدن جدید اروپا را بنویسید؟ ۱- کلیسا و تعالیم تحریف شده ۲- بهره گیری از تجربیات سایر تمدن ها

۲ (اروپا تاکنون حداقل شاهد سه تمدن بزرگ بوده است^۱ که آخرین آن یا همان تمدن جدید، تقریباً تمامی جوامع جهان امروز را تحت تأثیر خود قرار داده است و آثار آن در عرصه های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و... به خوبی نمایان است. این تمدن مانند هر تمدن دیگری، دارای نقاط قوت و ضعف است. آشناسدن با این نقاط قوت و ضعف از دو جهت برای ما مطلوب است :

۳ (اول آنکه ما مسلمانان مانند سایر ملت ها، با این تمدن ارتباط مستقیم داریم، بنابراین، هم تحت تأثیر آن قرار می گیریم و هم می توانیم بر آن اثر بگذاریم؛ هر قدر آگاهی و هوشیاری ما بیشتر باشد، قدرت تأثیرگذاری

ما بیشتر خواهد بود. ص ۲۰۸ ... شهرپور ۹۸ تهری

دوم آنکه بررسی ضعف ها و قوت های این تمدن در عرصه های مختلف، این کمک را به ما می کند که در راستای احیای تمدن اسلامی، از نقاط قوت این تمدن بهره مند شویم و با عبرت گرفتن از ضعف ها و آسیب های آن، بتوانیم برنامه ریزی درست و کم اشتباهی را برای سامان دهی تمدن اسلامی داشته باشیم^۳ در ابتدا برای آشنایی هر چه بیشتر با این تمدن لازم است تا با برخی علل و ریشه های شکل گیری آن آشنا شویم.

۵. تمدن دوم اروپا (قرون وسطی) با چه تحولی آغاز شد؟

زمینه های پیدایش تمدن جدید

۱- کلیسا و تعالیم تحریف شده

۵ (تمدن دوم اروپا که به تمدن دوره قرون وسطی مشهور است، با کنار گذاشتن اعتقادات باستانی و بت پرستی و روی آوردن به مسیحیت آغاز شد^۵) این تمدن، برای اروپایی که قرن ها گرفتار بت پرستی بود، یک حرکت رو به جلو محسوب می شد. با ظهور این تمدن، مردم بت پرست اروپا به یک دین الهی معتقد شدند، بت ها و بتخانه ها از بین رفت، اتحاد در سرزمین اروپا حاکم شد^۲، بناهای باشکوه مذهبی ساخته شد، کتاب هایی در اخلاق، معنویت و فرهنگ نگارش یافت و آثار هنری بزرگی پدید آمد^۶ اما از سوی دیگر، مبلغان مسیحی اعتقادات نادرستی را که از نظر خودشان اعتقادات

۱- تمدن اول قبل از میلاد حضرت مسیح علیه السلام، در قرن های ششم تا چهارم قبل از میلاد، در یونان باستان شکل گرفت و در روم باستان ادامه یافت.

تمدن دوم، در قرن چهارم میلادی با گسترش مسیحیت در اروپا و آغاز حاکمیت کلیسا بر زندگی سیاسی و اجتماعی مردم آغاز شد و تا قرن های پانزدهم و شانزدهم ادامه یافت.

تمدن سوم با افول قدرت کلیسا در همین قرن ها شروع شد و همچنان ادامه دارد.

۲- در قرن چهارم میلادی (۳۱۳ م) دین مسیحیت، دین رسمی امپراتوری روم شد. دولت روم تقریباً سراسر اروپا را زیر سیطره خود داشت و گسترش مسیحیت، کمک بسیاری به اتحاد اروپایان کرد.



۷. برخی اعتقادات نادرست مسیحیت در قرون وسطی را ذکر کنید؟

۸. نتیجه ی اعتقادات و آیین های نادرست مسیحیت در قرون وسطی را برای مردم ذکر کنید؟

۹. دیدگاه کلیسای قرون وسطی درباره ازدواج را بنویسید؟

رسمی مسیحیت بود، تبلیغ می کردند. ^۷ آنان معتقد بودند که آدم در بهشت اولیه مرتکب گناه شده است و این گناه به فرزندان آدم نیز سرایت کرده و هر کسی با گناه اولیه به دنیا می آید. بنابراین هر کودکی پس از تولد باید غسل ویژه ای (غسل تعمید) داده شود تا از آن گناه پاک گردد. همچنین اعتقاد داشتند که مسیح عَلَيْهِ السَّلَام نیز خود را به عنوان تاوان گناهان بشریت فدا کرد و به دار آویخته شد.^۱

اعتراف به گناهان خود در حضور کشیش، آیین دیگری بود که توسط این مبلغین میان مسیحیان رواج یافت. برای این کار اتاق ویژه ای در کلیسا ساخته شد که محل اعتراف و توبه کردن بود. آنان معتقد بودند که با اعتراف گناهکار در برابر کشیش، توبه کننده آمرزیده می شود و عفو ابدی را به دست می آورد.^۲ عبادت و رازونیز با خدا نیز به روز معینی در هفته و در محل کلیسا و در حضور کشیشان اختصاص یافت.^۷

^۸ (این گونه آیین ها سبب سست شدن ارتباط شخصی و پیوسته انسان با خدا و واسطه قرار گرفتن کشیشان میان خدا و بندگان او گردید. بسیاری از کشیشان در این دوره شروع به فروختن بهشت کردند و در عوض بخشش گناه، پول های کلان به دست آوردند).^۸

^۹ (آیین دیگر، ازدواج مسیحی بود. آنان معتقد بودند که پس از ازدواج، امکان جدایی زن و شوهر نیست و پیوندشان باید ابدی باشد.^۳ زن حق مالکیت ندارد و باید نام خانوادگی وی به نام خانوادگی شوهر تغییر یابد. کشیش ها حق ازدواج نداشتند و تا آخر عمر باید مجرد می ماندند. آنان ازدواج را امری دنیایی و پست تلقی می کردند).^۹

^۸ (این آیین ها و اعتقادات و آداب و رسوم ساخته کلیسا به تدریج اروپا را با فساد، عقب ماندگی و مشکلات دیگر دست به گریبان کرد).^۸ برخی از رهبران روشنفکر کلیسا و بسیاری از دانشمندان به دنبال چاره برآمدند و برای رسیدن به راه حل مناسب به مطالعه و تحقیق دست زدند.

۲- بهره گیری از تجربیات سایر تمدن ها

^{۱۰} (حدود قرن هفتم میلادی و در اواسط قرون وسطی، در همسایگی سرزمین اروپا، تمدن اسلامی متولد شد و طی دو تا سه قرن به مرحله شکوفایی رسید و بر محیط های پیرامون خود پرتو افکند. وقتی

۱- آیین کاتولیک، جورج برانتل، ص ۱۰۷. (می دانیم که قرآن کریم کشته شدن حضرت مسیح عَلَيْهِ السَّلَام را مردود می شمارد و اعلام می فرماید که: او را نکشتند و به دار نیاویختند، بلکه آنان به اشتباه افتادند - سورة نساء، آیه ۱۵۷. این مطلبی است که یکی از حواریون مسیح عَلَيْهِ السَّلَام، یعنی «برنابا» نیز به آن آگاهی داشت و بسیار کوشید که مانع این برداشت اشتباه شود. رجوع کنید به مقدمه کتاب انجیل برنابا).

۲- همان، ص ۱۳۸.

۳- همان، ص ۱۴۳.



۱۲. مونتگمری وات، اسلام شناس انگلیسی، در خصوص تاثیر پذیری تمدن جدید از تمدن اسلامی چه می گوید؟

۱۳. ویل دورانت در چه چیزی اروپائیان را مدیون مسلمانان می داند؟

۱۴. آثار مثبت تمدن جدید اروپا در حوزه ی علم را نام ببرید و هر کدام را توضیح دهید؟

اندیشمندان و دلسوزان اروپایی آشنایی اندکی با تمدن مسلمانان پیدا کردند، با شور و شوق فراوان برای تحول در جامعه خود از ثمرات تمدن اسلامی بهره برداری نمودند. کتاب های دانشمندان مسلمان به سرعت ترجمه شد، علاقه به پژوهش و آزمایش و تجربه افزایش یافت، نقد رهبران کلیسا شروع شد

حقوق و قانون مورد توجه واقع گردید و خردورزی در دستور کار قرار گرفت. ۱۰

۱۲ (مونتگمری وات، اسلام شناس انگلیسی در خصوص تأثیرپذیری تمدن جدید از تمدن اسلامی می گوید: «علم و فلسفه در اروپا بدون کمک گرفتن از فرهنگ اسلام توسعه نمی یافت؛... اسلام نه تنها در تولیدات مادی و اختراعات اروپا شریک است، بلکه اروپا را واداشت تا تصویر جدیدی از خود داشته باشد. اما از آنجا که اروپا در حال حاضر علیه اسلام عکس العمل نشان می دهد، تأثیر مسلمانان [بر تمدن غرب] را بی اهمیت جلوه می دهد. وظیفه مهم ما اروپائیان این است که این اشتباه را اصلاح کنیم و به مدیون بودن عمیق خودمان به جهان اسلام اعتراف کنیم.» ۱۲

۱۳ (ویل دورانت نیز بسیاری از هنرها و فنون برجسته اروپایی همچون معماری، اسلحه سازی و ... را مدیون صنعتگران مسلمان می داند. ۱۳

آثار و پیامدهای مثبت و منفی تمدن جدید

برای داوری صحیح و منصفانه در خصوص تمدن جدید ضروری است با برخی آثار این تمدن در حوزه های مختلف آشنا شویم:

الف) حوزه علم

■ آثار مثبت

۱۴ (۱) — رشد سریع علم: تولید علم در قرون اخیر جهشی فوق العاده داشته است؛ به طوری که دوران جدید را می توان دوران علم نامید. اختراع صنعت چاپ، کشف الکتریسیته، ساخت ماشین، اختراع وسایل ارتباطی مانند: تلفن، رادیو، تلویزیون و ماهواره، راه اندازی شبکه های اینترنت و نظریات و کشفیات جدید در علوم مختلف، زندگی در جهان امروز را متحول کرده است.

۲ — توانایی بهره مندی بیشتر از طبیعت: علم و تکنولوژی سبب شد که آدمی بتواند در طبیعت تصرف فوق العاده کند و تغییراتی را در آن به وجود آورد. نفت را از اعماق زمین بیرون بکشد، معادن

شرح این مورد سوال فرداد ۹۹ انسانی

۱- Montgomery Watt

۲- تأثیر اسلام بر اروپای قرون وسطی، مونتگمری وات، صفحات ۸۱ و ۱۴۳

۳- تاریخ تمدن، ویل دورانت، ج ۴، ص ۳۲۲.



۱۵. آثار منفی تمدن جدید اروپا در حوزه ی علم را نام ببرید و هر کدام را توضیح دهید؟

۱۶. جدی ترین آسیبی که مصرف زدگی بر رشد و تعالی انسان دارد، چیست؟ چرا؟ شهریور ۹۸ انسانی

۱۷. هدف از جاذبه تبلیغات و ایجاد نیازهای کاذب در مردم چیست؟ کشاندن مردم به تنوع طلبی و افزایش مصرف گرایی

۱۸. علت ظهور مکاتب عرفانی و معنوی در غرب چیست و چرا نتیجه ای جز سردرگمی برای بشر نداشته است؟ فرورداد ۹۹ تهرینی
را استخراج کند، کوه ها را برای ساختن تونل بشکافد، با سدهای بزرگ آب ها را مهار نماید و قدرت و توانایی خود را به رخ طبیعت بکشد. ۱۴

■ آثار منفی

۱۵ (۱) - مصرف زدگی: از زمانی که ماشین آلات صنعتی ساخته شد، تولید انبوه نیز آغاز گردید. تولید فراوان گرچه در ابتدا نیازهای طبیعی مردم را رفع می کرد، اما در بسیاری از موارد بیش از نیاز طبیعی بازار بود. به همین جهت کارخانه داران با استفاده از جاذبه تبلیغات در مردم، نیازهای کاذب به وجود آوردند تا آنان را به تنوع طلبی بکشاند و مصرف گرایی را به گونه ای سرسام آور افزایش دهند تا خودشان به سود بیشتری برسند. ۱۵ (جدی ترین آسیب این رویه، تغییر الگوی زندگی و دل مشغولی دائمی مردم به کالاهای گوناگونی است که همه روزه وارد بازار می گردد و اذهان و افکار را به خود مشغول می کند و در نتیجه، انسان را از اساسی ترین نیاز خود، یعنی پرورش و تکامل بُعد معنوی و متعالی خویش، غافل می سازد). ۱۶

۱۵ (۲) - نابودی طبیعت: افزایش توان علمی بشر و دستیابی وی به ابزارهای نوین، توانایی وی برای بهره برداری از منابع طبیعی را به سرعت افزایش داد و به تخریب ساختار طبیعی محیط زیست انجامید. اگر در تمدن اسلامی زمین امانتی الهی در دست انسان بود، در این تمدن زمین منبعی سرشار از ثروت است که بشر هیچ قید و بند و محدودیتی برای استفاده از آن ندارد. ۱۵

۱۵ (۳) - علم زدگی: از حدود قرن هجدهم میلادی به علت پیشرفت های گسترده در علم، این احساس پدید آمد که علم تجربی تنها رمز سعادت ملت هاست و جامعه ای که این راه را پیماید، کلید خوشبختی را به دست آورده است. اما اکنون با گذشت چند قرن و شکست های پی در پی جوامع غربی در عرصه اخلاق و ظهور بحران های اخلاقی ۱۸ (در این جوامع، بسیاری دریافته اند که علم تجربی نمی تواند پاسخگوی همه نیازهای آنان باشد و نمی توان سعادت را تنها در این علم جست و جو کرد) ۱۵ این نیاز انسان غربی به معنویت باعث شد برخی افراد و گروه ها با هدف کسب مقام و شهرت، مکاتب و فرقه هایی را به نام مکاتب عرفانی و معنوی ایجاد کنند که اگرچه در ظاهر ادعای پاسخ به نیازهای معنوی بشر را دارند اما به دلیل آنکه برآمده از آموزه های وحیانی نیستند، نتیجه ای جز سردرگمی برای بشر تشنه امروز نداشته اند) ۱۸

دانش تکمیلی

برای آشنایی با برخی از این مکاتب و فرقه ها که امروزه به نام «عرفان های نوظهور» شناخته می شوند، به وبگاه گروه درسی قرآن و معارف اسلامی به نشانی <http://quran-dept.talif.sch.ir> بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید.

نکته ۱: علت به وجود آمدن مکاتب و فرقه های معنوی در غرب ← نیاز به معنویت انسان



نکته ۲: نتیجه مکاتب عرفانی دست ساز بشر ← سر در گمی بیشتر بشر به دلیل غیر الهی بودن آموزه های این مکاتب ۱۵

نکته ۳: نابودی طبیعت معلول و نتیجه ی ← افزایش توان علمی بشر

۱۹. آثار مثبت تمدن جدید اروپا را در حوزه ی عدل و قسط را نام ببرید (فردرادر ۹۹ تهری) و هر کدام را توضیح دهید؟

۲۰. توجه به حقوق، قانون، ساختار دولت و حکومت در تمدن جدید واکنش در برابر چه عاملی بود؟ دی ۹۸ تهری

۲۱. فواید توجه به قانون در تمدن جدید را بنویسید. مثال بزنید؟

۲۲. اقدام مثبت تمدن جدید در مشارکت مردم در تشکیل حکومت سبب چه نتایجی شد؟
(ب) حوزه عدل و قسط

■ آثار مثبت

۱۹ (۱) — توجه به قانون : پس از گذر از قرون وسطی و شکل گیری دوره جدید، توجه گسترده ای در کشورهای اروپایی به حقوق، قانون، ساختار حکومت و دولت پدید آمد که (عموماً عکس العملی در برابر حاکمیت نامطلوب کلیسا در قرون وسطی بود) آگاهی به قانون و حقوق که ابتدا با ترجمه آثار اسلامی اتفاق افتاد، فوایدی برای تمدن جدید داشت (۲۱) مردم با حقوق خود در مقابل دولت ها و در رابطه با یکدیگر آشنا شدند و به تدوین قوانین حقوقی پرداختند و برای حفظ آنها سازمان هایی تأسیس کردند. حق کارگر، حق کودک، حق تعلیم و تربیت، حق داشتن شغل، حقوق متقابل زن و مرد و حق مردم در مقابل دولت به رسمیت شناخته شد (۲۱)

۲ — مشارکت مردم در تشکیل حکومت : حق تعیین سرنوشت و دخالت مردم در امور خود، گام مثبت دیگری بود که در تمدن جدید برداشته شد (۲۲) باعث شد برخی حکومت های استبدادی و موروثی حاکم بر کشورهای اروپایی از صحنه خارج شوند (۱۹ ۲۲)

■ آثار منفی

۲۳ (۱) — ظهور ظلم فراگیر و پدیده استعمار : تولید انبوه کالا و نیاز به بازار کشورهای دیگر، احتیاج به منابع طبیعی دیگر کشورها و نیز روحیه فزون خواهی حاکمان غربی سبب شد که (۲۵) سرمایه داران و قدرتمندان غربی، کشورهای دیگر را، به خصوص در آسیا و آفریقا هدف قرار دهند و به بهانه استعمار، بسیاری از این کشورها را تصرف کنند و ذخایر با ارزش و گران قیمت آنها را، از آثار باستانی و کتاب های خطی گرفته تا جواهرات و منابع طبیعی و معدنی، به کشور خود ببرند و برای آن ملت ها فقر و نیازمندی را بر جا گذارند (۲۳ ۲۴)

۲۶ (برخی محققان بر این باورند ثروتی که در دوره استعمار از کشورهای استعمارزده به کشورهای ۲۵ استعمارگر منتقل شد، آن قدر زیاد بود که پایه های اصلی قدرت اقتصادی غرب را به وجود آورد) (۲۶)

۲۷ (۲) — افزایش فاصله میان انسان های فقیر و غنی در جهان : شکل گیری نظام های سیاسی جدید، بر پایه قدرت سرمایه داران و نفع طلبی فزاینده آنان بود. صاحبان سرمایه و صنعت، منابع طبیعی اکثر نقاط جهان را به بهایی بسیار اندک خریدند و یا با قدرت نظامی خود تاراج کردند و کالاهای خود را با قیمت هایی بسیار سنگین به مردم همان سرزمین ها فروختند. بدین ترتیب، بخش کوچکی از جهان روز به روز غنی تر شد ولی بخش اعظم آن در فقر و تنگدستی فرو رفت (۲۴ ۲۷)

۲۳. آثار منفی تمدن جدید در حوزه عدل و قسط را بنویسید و هر کدام را توضیح دهید؟

۲۴. چه عواملی موجب شد تا حاکمان غربی کشورهای آسیا و آفریقا را هدف قرار دهند؟

۲۵. منظور از استعمار چیست؟

۲۶. به اعتقاد برخی محققان، پایه های اصلی قدرت اقتصادی غرب از کجاست؟

۲۷. از آثار و پیامدهای منفی تمدن جدید در حوزه عدل و قسط ، افزایش فاصله میان انسان های

فقیر و غنی در جهان را شرح دهید. فردرادر ۹۸ تهری



۲۸. وارد شدن بیشترین آسیب ها به خانواده ها توسط تمدن جدید، معلول و نتیجه ی چه چیزی است؟

۲۹. آثار و پیامدهای منفی تمدن جدید اروپا در حوزه خانواده را بنویسید. و هر کدام را توضیح دهید.

شهریور ۹۸ تهرانی

شکل دوم: دو مورد از آسیب هایی که تمدن جدید با نگاه مادی به انسان در حوزه خانواده وارد کرده است را بنویسید

۳۰. منظور از خانواده ی هسته ای و خانواده ی گسترده چیست؟
(ج) حوزه خانواده

۲۸ (نگاه مادی تمدن جدید به انسان به ویژه در حوزه روابط زن و مرد بیشترین آسیب ها را به نهاد خانواده وارد کرده است) برخی از آسیب ها عبارت اند از :

۲۹ (۱- فروپاشی نهاد خانواده : در غرب قدیم، مانند همه سرزمین های دیگر، علاوه بر خانواده هسته ای که مرکب از پدر، مادر و فرزندان است، خانواده گسترده هم، که شامل اقوام و خویشان می شد، نمود فراوان داشت. اما در خلال دو نسل گذشته نه تنها خانواده گسترده متلاشی شد، خانواده هسته ای نیز، به تدریج از هم گسیخته گردید. بر این پدیده ها باید این واقعیت را نیز افزود که امروزه شمار فرزندهای از کودکان در غرب، در خانواده ها یا خانه هایی بزرگ می شوند که پدر یا مادر در آن حاضر نیست و آن یکی هم که حاضر است چون نمی تواند یک تنه وظیفه پدر و مادر را توأمان ایفا کند، غالباً از زیر بار مسئولیتی که پدرها و مادرها در خانواده های اصیل برای انتقال دادن ارزش های اخلاقی به جوانان برعهده داشته اند شانه خالی می کند) همین امر باعث شده است که فقط در کشور انگلیس ۹ میلیون نفر تنها زندگی کنند، به گونه ای که دولت این کشور ناچار شده وزارت خانه ای به نام وزارت تنهایی ایجاد کند. ۳۱

۲۹ (۲- بی بند و باری جنسی : امروزه بی بندوباری جنسی آن چنان در غرب رواج یافته است که بسیاری از مردم به این نتیجه رسیده اند که توان اصلاح و مبارزه با آن را ندارند. ۲ از این رو، به ناچار در پی آن برآمده اند که ضوابط و معیارهای اخلاقی را تغییر دهند؛ به عنوان مثال، در میان غریبان جدید، دیگر هیچ گونه ضابطه و معیار مذهبی یا اخلاقی که منشأ الهی داشته باشد، معنا ندارد) ۲۹

۲۹ ۳۳ (۳- استفاده از زنان : استفاده ابزاری از زنان برای تبلیغ کالاهای سرمایه داران، تشویق آنان به پوشیدن لباس های نامناسب و تحریک کننده، عادی شدن روابط نامشروع میان زنان و مردان در برخی کشورها، و تجارت گسترده زنان به عنوان کالای جنسی روی دیگر تمدن جدید است) ۳۳ اگر لایه ظاهری و سطحی موقعیت زن در دنیای امروز، که بسیار زیبا و خوش منظر آراسته شده، کنار رود و باطن آن آشکار گردد، خواهیم دید که سودآوری تجارت فحشا در حال ربودن گوی سبقت از تجارت مواد مخدر و اسلحه است) ۲۹

اگر بُعد معنوی و الهی انسان دارای اهمیت و جایگاهی در تمدن جدید بود، و اگر به زنان آن گونه که دین اسلام بها می دهد، بها و شخصیت داده می شد، حتماً وضع دیگری در تولید فیلم ها، رمان ها، و تصاویر تبلیغاتی حاکم می شد.

۱- هفته نامه گاردین، ۲۳ ژانویه ۲۰۱۸.

۲- در سرائیبه به سوی گومورا، پروفیسور رابرت. اچ. بورک، ترجمه الهه هاشمی حائری، انتشارات حکمت.

۳- تصویب قوانین حمایت از خانواده های تک سرپرست در سال ۱۹۶۰ در آمریکا، (که بیشتر شامل خانواده ای می شود که زن در روابط

نامشروع صاحب فرزند شده) موجب شد که آمار فرزندان بدون پدر در خانواده های تک سرپرست از حدود پنج درصد در این سال به بیش از

چهل درصد در سال ۲۰۱۶ برسد : www.OECD.org/els/family/database.htm

۳۱. چرا برخی دولت ها ناچار به ایجاد وزارتخانه تنهایی شدند؟

۳۲. چرا امروزه در غرب ضوابط و معیارهای اخلاقی تغییر یافته اند؟

پاسخ: به دلیل رواج بسیار زیاد بی بند و باری جنسی و عدم توان مردم در اصلاح این وضع.

۳۳. نمونه هایی از استفاده ابزاری زنان در تمدن جدید را بنویسید؟

پاسخ: ۱. بی اهمیتی بعد معنوی و الهی انسان در تمدن جدید ۲. پایین آوردن ارزش زن در سطح یک کالا و وسیله ۳. علت این وضع فساد و بی بند و باری های اخلاقی در فیلم ها، تصاویر و رمان های غرب چیست؟



متن زیر را بخوانید و به سؤال پایانی آن پاسخ دهید :

(محتوای این بخش فقط برای پاسخ به سؤال‌های پایانی است و نیازی به حفظ کردن آن نیست و در هیچ امتحانی نباید از آنها سؤال داده شود.)

پس از دوره طولانی موسیقی کلاسیک در غرب که بیشتر به مسائل اجتماعی، فلسفی و دینی می‌پرداخت، امروزه، غرب با یک موسیقی بسیار عامیانه و مبتذل مواجه است که بیان احوال نفسانی نسل جدید است. این موسیقی در چند دهه اخیر با ریتم‌های شدیداً افسارگسیخته و اجراهای فوق‌العاده پرسروصدا ظهور کرده است و غرایز حیوانی را در آدمی برمی‌انگیزد. حداقل سخنی که می‌شود درباره این نوع موسیقی‌ها گفت این است که این موسیقی‌ها نه از تسلیم در مقابل خداوند مایه گرفته، نه به سلامت و آرامش نفس کمک می‌کند، نه مانند برخی موسیقی‌های قرن نوزده و بیست در خدمت تلاش و مبارزه و اصلاح نظام اجتماعی است و نه اجراکنندگان و ستارگان این موسیقی‌ها اسوه‌های معنوی و عفت اخلاقی هستند. تنها نتیجه آن تخریب روح و روان کسانی است که به دامن آنها پناه برده‌اند!

اما متفکران دلسوز و دردمند غربی تصریح کرده‌اند که این رفتارهای هیجان‌انگیز برخاسته از پیامدهای تمدن جدید است که نابسامانی فکری، بوج‌گرایی و بی‌تکیه‌گاهی را برای بسیاری از جوانان به ارمغان آورده است. این رفتارها نشان‌دهنده بی‌محتوایی زندگی ماشینی و بی‌معنایی آن، غفلت از خداوند و خلاصه محروم بودن جامعه غربی از یک تفکر عمیق و درست عقلی نسبت به هستی، انسان و خداست. همین ازدست رفتن معنای زندگی برای بسیاری از جوان‌ها است که آنها را به پیراهه لذت‌های آنی جسمانی از طریق روابط جنسی یا استفاده از مواد مخدر و قرص‌های روان‌گردان و یا گاهی خشونت و جنایت کشانده^۱ یا برخی دیگر را به جست‌وجوی فلسفه‌ها و فرهنگ‌ها و حتی «ادیان جدید» واداشته است.^۲

اکنون که متن بالا را مطالعه کرده‌اید، به سؤال زیر پاسخ دهید.

آیا این هنر امروز، انسان را متوجه خدا، معنویت، ارزش‌های بزرگ، فضائل اخلاقی، تحکیم بنیان خانواده، عفاف و پاکدامنی می‌کند یا بیشتر به وادی خشونت، شهوت‌پرستی و هوس‌رانی، مصرف‌گرایی و سستی روابط خانوادگی وارد می‌سازد؟ پاسخ خود را با دلیل توضیح دهید.

۱- شهوت‌پرستی و خشونت، دو صفت بسیار ناپسند است که همواره پیشوایان ما، مسلمانان را از آنها بر حذر داشته‌اند. رسول خدا ﷺ می‌فرماید: «به کسی که جانم در دست اوست سوگند که انسان دشمنی به بدی شهوت و خشونت ندارد» (مجموعه ورام، مسعودین عسی ورام، ج ۲، ص ۱۱۵). امام علی علیه السلام نیز می‌فرماید: «در میان انگیزه‌های شهوت و خشونت، عقل نابود می‌شود.» (مستدرک الوسایل، میرزا حسین نوری، ج ۱۱، ص ۲۱۱).

۲- برگرفته از کتاب «جوان مسلمان و دنیای متجدد» تألیف دکتر سیدحسین نصر. نصر سال‌های متمادی در آمریکا و اروپا زندگی کرده و با پیامدهای تمدن جدید از نزدیک آشناست.



برخی سوالات امتحانات نهایی از درس دوازدهم نگاهی به تمدن جدید

- ❖ از آثار و پیامدهای منفی تمدن جدید در حوزه علم؛ مصرف زدگی ، نابودی طبیعت و علم زدگی است. شهریور ۹۸ تهری
- ❖ مهم ترین عامل حضور کار آمد در میان افکار عمومی جهان، استحکام و اقتدار نظام حکومتی یک کشور است. شهریور ۹۸ تهری
- ❖ بهره گیری از تجربیات سایر تمدن ها و کلیسا و تعالیم تحریف شده از زمینه های پیدایش تمدن جدید است. دی ۹۸ انسانی
- ✓ رشد سریع علم، علم زدگی و مصرف زدگی از پیامدهای منفی تمدن جدید است. << غلط فردار ۹۸ انسانی

کشف ارتباط دی ۹۸ تهری

«الف»	«ب» (یک مورد اضافی است.)
الف) تصرف منابع طبیعی و معدنی کشورها	۱) استفاده ابزاری از زنان
ب) مهار کردن آبها با ساخت سدهای بزرگ	۲) افزایش فاصله فقیر و غنی جا
ج) سودآوری تجارت فحشا بیش از مواد مخدر	۳) ظهور ظلم فراگیر و استعمار
	۴) توانایی بهره مندی از طبیعت

کشف ارتباط فردار ۹۸ انسانی

«الف»	«ب» (یک مورد اضافی است.)
۱) بی قید و بندی در استفاده از منابع	الف) توجه به قانون
۲) قوانین حمایت از خانواده های تک سرپرست	ب) نابودی طبیعت
۳) به رسمیت شناختن حقوق متقابل زن و مرد	ج) استفاده ابزاری از زن
	د) بی بند و باری جنسی

کشف ارتباط فردار ۹۸ انسانی

«الف»	«ب»
۱) مصرف زدگی	الف) آثار منفی تمدن جدید در حوزه خانواده
۲) استفاده ابزاری از زنان	ب) آثار منفی تمدن جدید در حوزه علم
۳) ظهور ظلم فراگیر و پدیده استعمار	ج) آثار منفی تمدن جدید در حوزه عدل و قسط

